

چند سـرنجـک دـربارـی رنـگـیـیـی ژینـگـی لـ شیعـری مندایاندا . . علی حـمـمـشید

رنـگـیـیـی ژینـگـی لـ شیعـری مندایانی کوردیدا ناویشانی کتـبـکی
رخـنـیـی نوـی نووسـر و لـکـر مـمـستا (فازیل شـو) یـ، کتـبـکـی
لـ دوو توـی (120) لاپـیـی نیو ئـیفـدایـ و لـچا پـخـانی (پاندا)
بـ تیرازی 500 دانـ چا پـکـراوـ.

ئـم کتـبـکـی بـ شـو یـکی جوان و زانستی و بـسـلیقـی کی وردـو بـاسـی
ژینگی مندای و شاعر و ژینگی و پـیـو نـدی نـوان شاعیر و ژینگی و
بونیاتنای ژینگی لـ ووی دـروونی و هـزی و هـونی و پـروـردـی
وـهـتـد و دـکـات، کـ وکـ خـی بـاسـی دـکـات ئـم تـوـرانـ بـ
ناویشانی بونیات لـ کتـبـکـی دا باسکراون، هـر هـمویان یـک
ئامانجیان هـ یـ ئـویش گـیشتـ بـ جوانترین و شکـدارترین بونیاتی
ژینگی یـ بـمـبـستی مـرقدـستی و ژینگی دـستی. هـروها باسکردن و
خستـ ووی بیروبـچوونی خـی دـربارـیان بـشـو یـکی زانستی و
لـکدانـو یـکی دروست. ئـم کتـبـکـی کارکی نوـیـ لـ بواری رخـنـیـی
ئـدـبی مندایاندا و بـ تایبـتیش ژینگی مندایان کـ مـمـستا فازیل
لـ سـرـتـای کتـبـکـی یدا دـنووسـت: (ئـمـ هـر یـک ژینگی مان هـ یـ،
بـمـمـ مندای دوو ژینگی هـ یـ، ژینگی کاتی، یان ژینگی سـردـمی
مندایـی و ژینگی ئایندـ کـ راستـوخـ درـژـ پـدـری ئـ و ژینگی یـ یـ
کـ لـسـردـمی مندایـی پارـزگاری لـکردو! واتـ ژینگی
هـمیشـیـکـی، کـواتـ ژینگی هـمیشـیـکـی، بـرهـمی هـشیاری و کار
و ئـرک و خزمـتی ژینگی کـی سـردـمی مندایـی، جوانی یـکـمیان لـ
جوانی دوو میاندا دـردـکـو و تـخـی و وـرانـیشیان بـهـمان
شـو). ئـو یـ زیاتر سـرنجـی راکـشام لـم کتـبـکـی دا هـندک زانیاری
نو و کـم بـکارها تووی خستـتـو و دـربارـی بونیاتنای ژینگی
تایبـت بـ مندای لـ رگـی شیعـر و کـ مایـی دـستخـشیـ. هـو و
ماندوو بوونی مـمـستا بـرز دـنرخـنـین لـم کاردا. مـمـستا فازیل
شـو و خاـو نی کـمـمـک کتـب و لـکـیـنـو یـ گرنگـ و دـستـبردنیـشـی بـ
ئـم کار نوـیـش بـ بـوای ئـم زیاتر هـستکردنـتی بـ گرنگی
ئـدـبیاتی مندایان بـ گشتی و کاریگـریـکانی لـسـر مندای و بـ
تایبـتیش گرنگیدان بـ ژینگی وکـ رنـگـیـیـی ژینگی لـ و شیعـرانـی کـ بـ
مندایان نووسراون. مـمـستا شـو و لـ تـوـری (بونیاتنای ژینگی

فهره نگی)دا باسی گرنگی زمان د کات و د زمان ئا زترین
داه نانی مره ف به در ژایی م ژوو، د زانین که ئ زموونی شیعری به
به زمان نیی، له و روانگه ی شه و گرنگی کی زیاتری به م ته و ور
داو و به نمون و باسی فهره نگی زاراو روو کیی کان،
ناژ یی کان، ئاو وشو، جوگرافیا و شته سروشتی کان،
پکهات کانی زوی و روناکیی و وز و سیستمی ژینگ یی و مره ف
و هتد کردوو. که ئو ته و ور یی پویتی به و گرنگی پدان ه بوو

مام ستا وک پشتر باسمان کرد له نه بوازی گرنگدا به نمون و
باسی بونیاتنای ژینگ ی به مندا کردوو، مام ستا به هر یی که
له وان هاتوو نمون ی له شیعی شاعیران ئوان ی که به مندا بیان
نووسیو ه ناو ته و، به مام باشتد بوو ه و ی بدای که نمون ی
زیاتری به هر یی که کیان بنووسیای تا باب ته که باشتد و جوانتر
بگیشته ی خو نه و مادام کته ب که ش به ه موو خو نه کی کورد
مام ستا شیعی کرمانجشی به نمون ه ناو ته و، د بوازی شیعی
زیاتری شاعیرانی بوار که ی به نمون به نای ته و نه که چ ند
نمون یی که لای یی که شاعیر، چونکه که م م که شاعیری د س ز و خ مخ زمان
هن که به مندا مان د نووسن و جگه د ستیان دیار، ئم به مان
باشوو که ناویشانی کته ب که ناویشانی کی روونتر بوازی. له که
ئه و شدا ماندووو کی زری په و دیار و دواي گه ان کی زری به
نه و ئو شیعی رانی که به مندا مان نووسراون، مام ستا ئوان ی
هه بژاردوو که به ئو م به ستی که د ی و ته به کاری ه ناون. ئم
کته ب وک مام ستا خ ی باسی کردوو، د کر بکر ته س چاو به
له که پنه و و ته ژیند و ی به رفراونتر، ته نان ته بکر ته باب ته
خو نکارانی خو ندنی بابا له ق ناغ کانی ماستر و دکترا له
بوازی ئد بی مندا ماندا، ه رو ها وک خ ی د نووست
ئاگادارکردن و ی شاعیران و نووس رانی ئو مژار و بوار، له
ره هند و بایخ و رووبه و س نگ قیم ته ژینگ، ره نگ به ئوان
ئ زمون به خشی کی نو به، به تایب ته ئگر به شرم و شک، لای نه
لاواز کانی د ق کان له م روو و د ستنیشان بکر نه له روو
پرشنگدار کانیان ره شنایان بخر ته س ره چونکه وک مام ستا د ته
ژینگ پانتایی کی فراوانی له شیعی مندا ماندا داگیر کردوو، هر
ئم م ش وایکردوو که مام ستا د ست به ئو کار گرنگ ببات و
کته ب که ترخان بکات به و بوار و به شه و یی کی ره خند نام ز باسی
بکات و کته بخانی کوردی په د و م م ند بکات.

مام ستا له به رکوی کته ب که یدا باسی ئو و ی کردوو که کترین
کته بی چاپکراو به مندا مان کورد، کته بی (نووبه هارا بچوکان) ی

شاعیری مـزن (ئـحمـدی خانی) یـک ساـی 1682 دا چاپکراو، بـمـام وک کاک ئـمـین محـمـد لـ کتـبی (دیداری ئـدی منداـان) دا کـ چـند توـژینـو یـکی ئـدی بی و رـخـدی لـخـ گرتوو و یـکـتی نووسـرانی کورد لقی سلـمانی ساـی 2022 چاپی کردوو. باسی کردوو ئـوی خانی مـزن فـرهـنگ بوو و ناچـتـ خانـی کتـبی ئـدی منداـان و، هـروـها کاتـکـیش پـناسـی ئـدی منداـان دـکـین ئـم ژانراـن دـگـرتـو، شـعر و چـیرک و شانـی و رـمان و ئـپـرت. فـرهـنگی تـدا نیـ و ناتوانین بـ کتـبی نووسراو بـ منداـان دایبـن، راستـ فـرهـنگی گـرنگ و بـسوود، بـمـام بـ منداـان نا. دـبوایـ مامـستا وک سـرـتـای کتـبی چاپکراو بـ منداـان ئـو فـرهـنگی نـنووسـیا. هـروـها مامـستا لـ چـند شوـنـکی کتـبـیدا ناوی ئـنـجومـنی ئـدی منداـانی هـناوـ کـ من وک نووسـر و شاعیرـکی بواری ئـدی منداـان کـ ساـانـکـ لـو بواریـدا کاردـکـم و لـ نووسـینـکـانم و دیدارـکـانیشـدا باسی گـرنگی دروستـبوونی ئـنـجومـنـکی لـو شـوـیـم کردوو، بـمـام من ئاگاداری هیچ ئـنـجومـنـک نیم بـو ناوـو دروست بووبـت بـس هـو هـبوو، چونـک دروستـبوون و دامـزراـندی ئـنـجومـنـکی لـو شـوـیـم کـ نوـنـری گشت نووسـر و شاعیران و وـرگـانـی بواری ئـدی بیاتی منداـان بـت پـویستـ هـمووان بـشداربن و ئاگاداربن و بـهـیژاردن بـت و پـیـو و پـیـگرام و یاسا و رـسـای خـی هـبـت نـک ناوـک و بـس.